

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem ve věci

žalobkyně: **A. M.**, narozená X,
zastoupená opatrovnící K. M.,
obě bytem X,

proti

žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**,
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2020/245945-916, č. j. MPSV-2021/28316-916,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 15. 2. 2021, sp. zn. SZ/MPSV-2020/245945-916, č. j. MPSV-2021/28316-916, se **zrušuje** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši **124 Kč** do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se včasně podanou žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 15. 2. 2021, č. j. MPSV-2021/28316-916, sp. zn. SZ/MPSV-2020/245945-916, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajská pobočka v Ústí nad Labem, kontaktní pracoviště Most, ze dne 1. 12. 2020, č. j. 151286/2020/MOS. Tímto rozhodnutím bylo ve věci opětovného posouzení Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nároku a výše příspěvku na péči rozhodnuto 1. příspěvek na péči poskytovat žalobkyni ve výši 13 900 Kč měsíčně od března 2020, 2. snížit příspěvek na péči žalobkyni z částky 13 900 Kč měsíčně na výši 12 800 Kč měsíčně od dubna 2020.

Žaloba

2. V žalobě žalobkyně namítala, že posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „posudková komise“) nevzala v potaz její fyzické a duševní kompetence v oblasti stravování, konkrétně středně těžkou mentální retardaci. Žalobkyně zdůraznila, že si nedokáže vybrat vhodnou stravu, dodržovat vhodné stravovací návyky či obvyklý časový harmonogram stravování, tuhou stravu nakrájet na menší kousky, manipulovat s horkými potravinami. Žalobkyně dále pokračovala, že z důvodu DMO a funkčnosti jen jedné ruky neudrží těžší věci, nedokáže se sama najíst ani napít, neboť se z důvodu psychické poruchy obává, že ji jídlo nebo pití zabije a je zkažené, musí být proto neustále k jídlu a pití pobízena. Bez přítomnosti a dohledu jiné osoby není schopná cokoli pozřít. Žalobkyně dále uvedla, že nedokáže dodržovat léčebný program. K zvládnutí základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby žalobkyně uvedla, že posudková komise nevzala v potaz její schopnost manipulovat s hygienickými pomůckami v době menstruace. Žalobkyně pokračovala, že má v období menstruace problémy s hygienou. Dále dovodila, že posudková komise nepostupovala podle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o sociálních službách“), který stanoví, že pokud osoby zvládá základní životní potřebu pouze částečně, považuje se taková základní životní potřeba za nezvládnutou. Závěrem žalobkyně navrhl, aby jí byly základní životní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby uznány jako nezvládnuté.

Vyjádření žalovaného k žalobě

3. Žalovaný k výzvě soudu předložil správní spis a písemné vyjádření k žalobě, v němž zrekapituloval průběh dosavadního správního řízení. Vyjádřil své přesvědčení, že v odvolacím řízení bylo postupováno v souladu s platnými právními předpisy. Zdůraznil, že se v rámci odvolacího řízení celou věcí již jednou zabýval a z důvodu neúplného a nepřesvědčivého posudku věc vrátil k dalšímu řízení a doplnění Úřadu práce, což dokladuje přiložená spisová dokumentace. Poté následovalo opět odvolání. Žalovaný dále uvedl, že posudková komise zasedala v odborném složení, kdy byl přítomen jak posudkový lékař, tak odborník z oboru neurologie. Žalovaný považoval posudek komise za odborný, stěžejní a úplný důkazní prostředek, na jehož základě bylo možno rozhodnout. Při jednání posudkové komise nebyla žalobkyně přítomna, což není podle názoru žalovaného v rozporu s platnými právními předpisy, neboť doložená podkladová dokumentace byla dostatečná a objektivní k posouzení zdravotního stavu bez přítomnosti žalobkyně. Posudková komise měla k dispozici nález praktického ošetřujícího lékaře a dále také odborné lékařské zprávy. Ke zvládnutí základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby žalovaný uvedl, že nebyl shledán důvod pro nezvládnutí těchto základních životních potřeb, a to ani z medicínského hlediska. I když jsou aktivity zvládány složitěji či déle, než je zvládá zdravá osoba, je posuzovaná osoba přesto schopna je samostatně zvládnout. Žalovaný upozornil, že uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj spadá pod základní životní potřebu péče o domácnost, která byla uznána jako nezvládnutá. Dodržování tělesné hygieny, a to i v době menstruace, spadá do základní životní potřeby tělesná hygiena, která byla uznána jako nezvládnutá. Žalovaný závěrem navrhl zamítnutí žaloby pro nedůvodnost.

Replika žalobkyně

4. Žalobkyně v reakci na vyjádření žalovaného v replice ze dne 20. 5. 2021 uvedla, že nikterak nepopírá odbornost posudkové komise, při jejímž zasedání byl přítomen jak posudkový lékař, tak odborník z oboru neurologie, který se správně vypořádal s jejím postižením pravé dolní končetiny. Nebylo však zohledněno totožné postižení pravé horní končetiny. Žalobkyně k tomu uvedla, že pravou horní končetinu umí použít na úkony vyžadující hrubou motoriku, ale při činnostech vyžadujících použití jemné motoriky již pravou horní končetinu tolik neovládá a nezapojuje, takže vše dělá levou rukou. Dále žalobkyně uvedla, že neumí pracovat s knoflíky, má problém s ponožkami a punčochami, neumí ořezat tužku a rozdělit si stravu na menší kousky a naservírovat ji, rovněž preferuje lžíci.
5. Žalobkyně ve své replice dále uvedla, že se posudková komise dostatečně nevypořádala s jejím mentálním postižením, tj. středně těžkou mentální retardací, v kombinaci s dalšími postiženími. Zdůraznila, že při posuzování zvládání základních životních potřeb se hodnotí nejen fyzická struktura, ale i duševní a mentální schopnosti. Odkázala na závěry klinické psychologičky MUDr. V., podle které žalobkyně dosahuje nejvyššího IQ, a to ještě jen v některých oblastech, jako 7 let staré dítě. Žalobkyně uvedla, že vzhledem ke svým mentálním schopnostem není schopna se správně stravovat, vybrat si vhodné hotové potraviny, dodržovat pitný režim a zásady zdravého stravování. Bez přítomnosti další dospělé osoby se žalobkyně nedokáže napít a najíst, neboť potřebuje neustálé ujišťování, že je pít a jíst v pořádku. Ačkoli se po nasazení vhodné medikace tyto potíže žalobkyně zmírnily, stále u ní přetrvávají. Žalobkyně shrnula, že z výše uvedených důvodů nesouhlasí s konstatováním posudkové komise, že je schopna základní životní potřebu stravování zvládat složitěji a déle než zdravá osoba, ale samostatně. Žalobkyně se bez dohledu další osoby nenají.
6. K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby žalobkyně uvedla, že neumí používat vložky ani vyhodnotit, kdy je čas na jejich výměnu. Závěrem své repliky žalobkyně shrnula, že posudková komise nepostupovala podle zákona o sociálních službách a že nezvládá základní životní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby.

Posouzení věci soudem

7. O žalobě soud rozhodl v souladu s ust. § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalobkyně i žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasili.
8. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), který vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a § 75 odst. 2 větě první s. ř. s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s. ř. s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu, nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

9. Smyslem zákona o sociálních službách je úprava podmínek poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé sociální situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Příspěvek na péči, který je předmětem řízení v dané věci, se podle § 7 téhož zákona poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Náklady na příspěvek se hradí ze státního rozpočtu. Nárok na něj má osoba, která splňuje předpoklady uvedené v § 4 odst. 1 téhož zákona (mezi účastníky není sporu o tom, že podmínky zde uvedené žalobkyně splňuje), která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle § 8 uvedeného zákona, pokud jí tuto pomoc poskytuje osoba blízká nebo asistent sociální péče nebo poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb nebo dětský domov, anebo speciální lůžkové zdravotnické zařízení hospicového typu; nárok na příspěvek má tato osoba i po dobu, po kterou je jí podle zvláštního právního předpisu poskytována zdravotní péče v průběhu hospitalizace. O příspěvku rozhoduje krajská pobočka Úřadu práce.
10. Podle § 8 uvedeného zákona osoba (starší 18 let), která vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, se považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve a) stupni I (lehká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby, b) stupni II (středně těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět nebo šest základních životních potřeb, c) stupni III (těžká závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat sedm nebo osm základních životních potřeb, d) stupni IV (úplná závislost), jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat devět nebo deset základních životních potřeb.
11. Dle § 9 uvedeného zákona se při posuzování stupně závislosti hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: mobilita, orientace, komunikace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, výkon fyziologické potřeby, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Při hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby se hodnotí funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu na schopnost zvládat základní životní potřeby; přitom se nepřihlíží k pomoci, dohledu nebo péči, která nevyplývá z funkčního dopadu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Pro uznání závislosti v příslušné základní životní potřebě musí existovat příčinná souvislost mezi poruchou funkčních schopností z důvodu nepříznivého zdravotního stavu a pozbytím schopnosti zvládat základní životní potřebu v přijatelném standardu. Funkční schopnosti se hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis (§ 9 odst. 4, 5 a 6 téhož zákona).
12. V § 1 odst. 4 zákona o sociálních službách je uvedeno, že a neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, kdy i přes využívání zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využívání běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku nelze zvládnout životní potřebu v přijatelném standardu. Za

neschopnost zvládání základní životní potřeby se považuje rovněž stav, kdy režim nařízený odborným lékařem poskytujícím specializované zdravotnické služby neumožňuje provádění základní životní potřeby v přijatelném standardu. Přijatelným standardem se rozumí zvládání základní životní potřeby v kvalitě a způsobem, který je běžný a obvyklý, a který umožňuje, aby tato potřeba byla zvládnuta bez každodenní pomoci jiné osoby.

13. Bližší vymezení schopností zvládat základní životní potřeby a způsob jejich hodnocení stanoví prováděcí právní předpis, kterým je vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Dle § 2 odst. 1 uvedené vyhlášky se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládání základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení. Dle § 2a uvedené vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
14. V příloze č. 1 vyhlášky č. 505/2006 Sb. jsou vymezeny schopnosti zvládat základní životní potřeby.
15. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**mobilita**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna zvládat vstávání a usedání, stoj, zaujímat polohy, pohybovat se chůzí krok za krokem, popřípadě i s přerušováním zastávkami, v bytě a běžném terénu v dosahu alespoň 200 m, a to i po nerovném povrchu, otevírat a zavírat dveře, chůzí po schodech v rozsahu jednoho patra směrem nahoru i dolů, nastupovat a vystupovat z dopravních prostředků včetně bariérových, a používat je.
16. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**orientace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna poznávat a rozeznávat zrakem a sluchem, mít přiměřené duševní kompetence, orientovat se časem, místem, orientovat se v přirozeném sociálním prostředí a v obvyklých situacích a přiměřeně v nich reagovat.
17. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**komunikace**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vyjadřovat se srozumitelně mluvenou řečí a dorozumět se jejím prostřednictvím s jinými osobami v rozsahu běžné slovní zásoby odpovídající věku a sociálnímu postavení, chápat obsah přijímaných a sdělovaných zpráv, vytvářet rukou psanou krátkou zprávu, porozumět všeobecně používaným základním obrazovým symbolům nebo zvukovým signálům, používat běžné komunikační prostředky.
18. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**stravování**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, stravu rozdělit na menší kousky a naservírovat ji, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace.
19. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**oblékání a obouvání**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna vybrat si oblečení a obutí přiměřené okolnostem, rozeznat rub a líc oblečení a správně je vrstvit, oblékat se a obouvat se, svlékat se a zouvat se, manipulovat s oblečením v souvislosti s denním režimem.

20. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**tělesná hygiena**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, dodržovat tělesnou hygienu, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu, holit se.
21. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**výkon fyziologické potřeby**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna včas používat WC, zaujmout vhodnou polohu, vyprázdnit se, provést očistu, používat hygienické pomůcky.
22. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o zdraví**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc.
23. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**osobní aktivity**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna navazovat kontakty a vztahy s jinými osobami, plánovat a uspořádat osobní aktivity, styku se společenským prostředím, stanovit si a dodržet denní program, vykonávat aktivity obvyklé věku a prostředí jako např. vzdělávání, zaměstnání, volnočasové aktivity, vyřizovat své záležitosti.
24. Za schopnost zvládat základní životní potřebu „**péče o domácnost**“ se považuje stav, kdy osoba je schopna nakládat s penězi v rámci osobních příjmů a domácnosti, manipulovat s předměty denní potřeby, obstarat si běžný nákup, ovládat běžné domácí spotřebiče, uvařit si jednoduché teplé jídlo a nápoj, vykonávat běžné domácí práce, nakládat s prádlem, mýt nádobí, obsluhovat topení a udržovat pořádek.
25. Z obsahu správního spisu vyplývá, že doručením oznámení ze dne 10. 3. 2020, č. j. 38757/2020/MOS bylo zahájeno řízení z moci úřední o opětovném posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Důvodem zahájení řízení z moci úřední bylo ukončení platnosti posudku o zdravotním stavu ke dni 6. 3. 2020, přičemž na základě tohoto posudku byl žalobkyni poskytován příspěvek na péči ve III. stupni závislosti ve výši 13 900 Kč měsíčně. Dne 12. 3. 2020 bylo provedeno v místě bydliště žalobkyně sociální šetření pro účely řízení o příspěvku na péči. V rámci tohoto sociálního šetření bylo zjištěno k jednotlivým základním životním potřebám, že žalobkyně zvládá ujít jen pár metrů, má ochrnutou jednu stranu těla a odmítá používat levou ruku. Žalobkyně není orientována časem, orientuje se pouze v domácím prostředí, rozpoznává jen nejbližší osoby. Je neslyšící, má implantáty, ale nerozumí, co je po ní požadováno. Rozumí jen jednoduchým pokynům a má dyslalii. Rovněž bylo zjištěno, že žalobkyně nosí brýle na dálku. Veškerou přípravu stravy zajišťuje žalobkyni matka, která jí rovněž musí nutit k jídlu a pití, neboť žalobkyně se jídla a pití bojí. Sama se nají, ale stravu si nenařadí. Napije se z hrnečku, ale nápoj si nepřipraví. Nesdělí potřebu hladu či žízně. Rovněž oblečení zajišťuje matka, žalobkyně si sama obleče tričko a tepláky. Dále ze sociálního šetření vyplynulo, že žalobkyně ranní hygienu provede, sama si elektrickým kartáčkem vyčistí zuby. Vlasy jí češe matka, která jí rovněž stříhá nehty na rukou a nohou. Žalobkyně si při celkové hygieně umyje tělo, vlasy jí myje matka. Při menstruaci na výměnu hygienických potřeb a hygienu dohlíží rovněž matka. Potřebu na toaletu si žalobkyně uvědomuje a sama si na toaletu dojde, jen při menstruaci se odmítá po toaletě očistit. Žalobkyně neužívá žádné léky, jen vitamíny. V případě potřeby si žalobkyně není schopná vzít léky sama a dávkovat si je.
26. Dne 22. 4. 2020 byl vypracován posudek o zdravotním stavu žalobkyně posudkovou lékařkou MUDr. I. H. Posudková lékařka konstatovala, že žalobkyně se léčí pro středně Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

těžkou mentální retardací a vrozenou sluchovou vadu – praktickou hluchotu, stav po implantaci kochleárního implantátu. Potřebuje mimořádnou pomoc při komunikaci, při oblékání, péči o zdraví, péči o domácnost a při osobních aktivitách. Posudková lékařka konstatovala, že při ostatních úkonech základních životních potřeb žalobkyně mimořádnou pomoc nepotřebuje. Je mobilní bez postižení lokomočního aparátu, orientovaná, není psychotická ani deliriantní a známé tváře poznává, občas neorientovaná časem. Žalobkyně je schopna se najíst, krmení není, lžící ovládá, NG sondu ani PEG nemá, rovněž je schopná zvládat základní hygienu a eventuálně může použít pomůcky. Posudková lékařka vysvětlila, že mytí vlasů není každodenní úkon. Žalobkyně je schopná výkonu fyziologické potřeby, neboť toaletu rozezná, umí ji použít a plenována není. Na základě uvedených zjištění posudková lékařka dospěla k závěru, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby komunikace, oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Lékařka dospěla k závěru, že žalobkyně je osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II.

27. Následně na základě posudku posudkové lékařky bylo vydáno prvostupňové rozhodnutí ze dne 30. 6. 2020, č. j. 80827/2020/MOS, kterým bylo rozhodnuto o snížení příspěvku na péči pro žalobkyni z částky 12 800 Kč na částku 4 400 Kč měsíčně od července 2020. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včasné odvolání. O odvolání žalobkyně rozhodl žalovaný rozhodnutím ze dne 31. 7. 2020, č. j. MPSV-2020/157913-916, sp. zn. SZ/MPSV-2020/147310-916, kterým prvostupňové rozhodnutí ze dne 30. 6. 2020, č. j. 80827/2020/MOS, zrušil a věc vrátil Úřad práce České republiky – krajské pobočce v Ústí nad Labem k novému projednání, neboť žalovaný považoval posudek ze dne 22. 4. 2020 za neúplný, nepřesvědčivý a nejednoznačný ve vztahu k zdravotnímu stavu žalobkyně a právní úpravě, zejména stran zvládání základní životní potřeby orientace.
28. Dne 5. 10. 2020 byl vypracován další posudek o zdravotním stavu žalobkyně posudkovou lékařkou MUDr. I. H. Posudková lékařka opětovně konstatovala, že žalobkyně se léčí pro středně těžkou mentální retardací a vrozenou sluchovou vadu – praktickou hluchotu, stav po implantaci kochleárního implantátu. Potřebuje mimořádnou pomoc při komunikaci, při oblékání, péči o zdraví, péči o domácnost a při osobních aktivitách. Posudková lékařka konstatovala, že při ostatních úkonech základních životních potřeb žalobkyně mimořádnou pomoc nepotřebuje. Je mobilní bez postižení lokomočního aparátu, orientovaná, není psychotická ani deliriantní a známé tváře poznává, občas neorientovaná časem. Žalobkyně je schopna se najíst, krmení není, lžící ovládá, NG sondu ani PEG nemá, rovněž je schopná zvládat základní hygienu a eventuálně může použít pomůcky. Posudková lékařka vysvětlila, že mytí vlasů není každodenní úkon. Žalobkyně je schopná výkonu fyziologické potřeby, neboť toaletu rozezná, umí ji použít a plenována není. Posudková lékařka uvedla, že k jednání byly doloženy nálezy – starší nálezy z roku 2017 a jeden nález z roku 2020, přičemž tyto nálezy obsahují posudkově známé skutečnosti, které byly brány v úvahu při posouzení. Žádné nové skutečnosti, které by vedly k změně posudkového závěru, nálezy neobsahují. Posudková lékařka zdůraznila, že při posouzení vycházela z odborné dokumentace a funkčního dopadu základního onemocnění na úkony základních potřeb a neshledala důvod ke změně posudkového závěru. Na základě uvedených zjištění posudková lékařka dospěla k závěru, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby komunikace, oblékání a obouvání, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost. Lékařka dospěla k závěru, že žalobkyně je osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni II.

29. V návaznosti na vyjádření opatrovnice žalobkyně pro správní řízení byl dne 3. 11. 2020 vypracován další posudek o zdravotním stavu žalobkyně posudkovým lékařem MUDr. P. O. CSc. Posudkový lékař konstatoval, že nosnou diagnózou žalobkyně je středně těžká mentální retardace a vrozená sluchová vada – praktická hluchota, stav po implantaci kochleárního implantátu. Žalobkyně subjektivně prakticky neslyší a projevují se u ní poruchy v komunikaci. Posudkový lékař hodnotil stav žalobkyně jako dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, přičemž vycházel ze sociálního šetření ze dne 12. 3. 2020. Žalobkyně má mobilitu narušenou hemiparetickými příznaky, zakopává i na rovině, orientuje se ve známém prostředí, v čase ne, rozezná pouze nejbližší a její komunikace je narušena praktickou hluchotou, i přes implantát často nechápe, co je po ní požadováno. Stravu chystá žalobkyni kompletně matka, sama se nají, ale musí k tomu býti nucena, oblékání bez pomoci matky nezvládne, hygienu zvládne pouze malou, větší hygienu s dopomocí. Problémy s hygienou při menstruaci hodnotil posudkový lékař v rámci zvládání základní životní potřeby hygieny. Žalobkyně si potřebu na WC uvědomuje, péči o zdraví nezvládá, domácnost nezvládne a aktivity si není schopná naplánovat a realizovat. Na základě uvedených skutečností dospěl posudkový lékař k závěru, že žalobkyně nezvládá základní životní potřeby mobility, orientace, komunikace, oblékání a obouvání, tělesné hygieny, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost. Lékař dospěl k závěru, že žalobkyně je osobou závislou na pomoci jiné osoby ve stupni III.
30. Následně na základě posudku posudkového lékaře bylo vydáno další prvostupňové rozhodnutí ze dne 1. 12. 2020, č. j. 151286/2020/MOS, kterým bylo rozhodnuto 1. přispěvek na péči poskytovat žalobkyni ve výši 13 900 Kč měsíčně od března 2020, 2. snížit přispěvek na péči žalobkyni z částky 13 900 Kč měsíčně na výši 12 800 Kč měsíčně od dubna 2020. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně včasné odvolání. V odvolání je uvedeno, že žalobkyně dovede pozřít již připravený pokrm, matka jí ale pomáhá s krájením tužších potravin, neumí si jídlo připravit, či si ho jen ohřát. Žalobkyně dále uvedla, že si neumí připravit čaj, neboť se bojí opáření, neumí si ukrojit chleba či rohlík ani vybrat vhodný pokrm a vzít si jej ve vhodnou denní dobu. Žalobkyně často nerozezná, že má hlad či žízeň a díky psychoze je pro ni těžké něco pozřít, neboť se obává, že jí jídlo ublíží. Potřebuje být v průběhu konzumace neustále ujišťována, že je vše v pořádku. K základní životní potřebě výkon fyziologické potřeby žalobkyně uvedla, že jí matka musí v průběhu menstruace měnit hygienické pomůcky, žalobkyně nerozezná, kdy je správný čas na jejich výměnu. Nedokáže se utírat po velké potřebě a obzvláště v době menstruace se nechce utírat vůbec.
31. V rámci odvolacího řízení si žalovaný požádal o posudek v souladu s ustanovením § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, Posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí v Brně. Posudková komise jednala dne 26. 1. 2021 bez přítomnosti žalobkyně, neboť shledala shromážděnou podkladovou dokumentaci dostatečnou k objektivnímu posouzení zdravotního stavu žalobkyně i bez její přítomnosti. Posudková komise jednala ve složení MUDr. V. L. jako předseda, MUDr. R. H. – neuroložka a H. P. jako tajemnice a dospěla k závěru, že žalobkyně je osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni závislosti III., neboť vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby a není schopna zvládat osm základních životních potřeb. Komise stručně uvedla obsah lékařských zpráv, ze kterých vycházela. Komise konstatovala, že žalobkyně je podstatným způsobem omezena v celkové mobilitě a ve výkonu fyzicky náročnějších sledovaných aktivit. Žalobkyně potřebuje zejména vedení druhou osobou, je nesamostatná, snadno manipulovatelná, sugestibilní, péči o vlastní osobu

nezvládá ve složitějších aktivitách, např. si umýt vlasy, jednoduché úkony (např. se oblékne, ale nezaváže tkaničky) zvládne sama či pod dohledem. Posudková komise neshledala medicínské důvody pro nezvládání aktivit základních životních potřeb stravování a výkon fyziologické potřeby, neboť i když tyto základní životní potřeby vykonává žalobkyně složitěji nebo déle než zdravá osoba, je ve výsledku schopna je samostatně zvládnout. K odvolání posudková komise konstatovala, že v hodnocení je třeba aplikovat posudková kritéria, která vycházejí z platných právních předpisů uvádějících, že aktivity jsou považovány za nezvládnuté pouze v případě, že osoba uvedenou aktivitu nezvládá zcela nebo pokud je zvládání aktivity narušené těžkým způsobem. Nezvladatelné aktivity musí rovněž naplňovat kritéria podmínky dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Za nezvladatelné je aktivity možno označovat jen v případech, kdy zhoršení zdravotního stavu vedoucí k nezvládnutí aktivity je delší než jeden rok anebo je důvodný předpoklad, že bude trvat jeden rok či déle. Posudková komise dále upozornila, že krátkodobé zhoršení zdravotního stavu sice může vést k přechodnému nezvládnutí té které aktivity, ale dle platných právních předpisů aktivitu či základní životní potřebu není možné označit za nezvladatelnou. Rovněž tak nezvládání aktivit, které jsou vykonávány pouze výjimečně či sporadicky nejsou posudkovým kritériem pro závislost na pomoci druhé osoby ve znění platných právních předpisů. Posudková komise dále poznamenala, že základní životní potřeby je nutné hodnotit v prostředí, ve kterém se posuzovaná osoba obvykle pohybuje a které by mělo být přizpůsobeno zdravotnímu stavu za účelem umožnění či usnadnění výkonu jednotlivých aktivit. Zdravotnímu stavu by mělo být uzpůsobeno nejen vybavení domácnosti, ale i další skutečnosti, zejména mají být použity i veškeré dostupné facilitátory (např. nákup potravin a tekutin v obalech, které je posuzovaná osoba schopna otevřít, ve WC místnosti mít bezbariérový vstup atd.)

32. Na základě výše uvedených závěrů posudkové komise bylo následně vydáno žalobou napadené rozhodnutí, kterým bylo prvostupňové rozhodnutí potvrzeno a odvolání žalobkyně zamítnuto.
33. Odvolací námitky žalobkyně ve správním řízení směřovaly s ohledem na závěry prvostupňového rozhodnutí proti skutečnosti, že byly základní životní potřeby výkon fyziologické potřeby a stravování vyhodnoceny jako zvládnuté. Se zcela konkrétními odvolacími námitkami žalobkyně se posudková komise vypořádala s nedostatečnou určitostí a prostřednictvím obecných frází nereagujících na námitky přednesené žalobkyní. Soud je toho názoru, že posudková komise a následně i žalovaný nepředestřeli žádnou argumentaci, proč považují základní životní potřeby stravování a výkon fyziologické potřeby za zvládnuté. Posudková komise pouze citovala závěry ze sociálního šetření a lékařských zpráv, ovšem nikoli ve vztahu k neuznaným základním životním potřebám. Posudková komise se spokojila s obecným konstatováním, že neshledala medicínské důvody pro nezvládání aktivit těchto základních životních potřeb. Z posudku tudíž nelze zjistit, na základě jakých závěrů posudková komise neuznala nezvládnutí základních životních potřeb výkon fyziologické potřeby a stravování. V tomto směru považuje soud posudek posudkové komise v daném řízení za nedostatečně odůvodněný. Žalovaný se neměl spokojit s nedostatečně odůvodněným posudkem posudkové komise, nýbrž měl vyžadovat jeho doplnění. Na základě výše uvedeného dospěl soud k závěru, že posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 26. 1. 2021 nelze považovat za úplný a přesvědčivý, žalovaný tedy při vydání žalobou napadeného rozhodnutí vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu, který měl za následek nedostatečné odůvodnění závěrů žalovaného ohledně posouzení zvládnutých základních životních

potřeb. V této skutečnosti soud spatřuje nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

34. Vzhledem k výše učiněným závěrům tak soud žalobou napadené rozhodnutí výrokem I. rozsudku zrušil podle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí. Soud současně v souladu s § 78 odst. 4 s. ř. s. rozhodl o vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení, v němž bude podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku ohledně splnění požadavku na dostatečné zdůvodnění správního rozhodnutí a ohledně požadavku na dostatečné zjištění stupně závislosti žalobkyně na pomoci jiné osoby spolu s jeho náležitým promítnutím ve správním spise.
35. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně měly ve věci plný úspěch, a proto má proti žalovanému právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení. Soud s ohledem na skutečnost, že žalobkyně své náklady před vyhlášením rozhodnutí ve věci nevyčísila, vycházel při jejich stanovení z obsahu soudního spisu a přiznal žalobkyni náklady v celkové výši 124 Kč, které odpovídali žalobkyní vynaloženému poštovnému.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti **musí** být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 1. prosince 2022

Mgr. Václav Trajer v.r.
samosoudce